

BUITEN

21^E JAARGANG N°. 49.

ZATERDAG 3 DECEMBER 1927.

Foto C. Steenbergh.

PAMPASPLUIMEN IN DEN AMSTERDAMSCHEN HORTUS.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

OP DE HELLING DER BARRANCA, DOOR HERMAN WHITAKER (20)	BLZ. 578
LE MARAIS EN LA PLACE DES VOSGES TE PARIJS (GEÏLLUSTREERD), DOOR C. SNABILIÉ	BLZ. 580—583
DIERENPROCESSEN, DOOR S. VAN PRAAG	BLZ. 582
DE ILLUSIE, DOOR TOON RUYGROK	BLZ. 583
WAT MEN ZOO AL LEZEN KAN, DOOR F. W. DRIJVER	BLZ. 584
SCHIERMONNIKOOG (GEÏLLUSTREERD), DOOR R. H. HERWIG	BLZ. 584—587
PAMPASPLUIMEN (GEÏLLUSTREERD), DOOR A. J. VAN LAREN	BLZ. 577 en 586
IN HET RIJK DER STILTE, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (I)	BLZ. 587
MAORI-MEISJES OP NIEUW-ZEELAND (ILLUSTRATIE)	BLZ. 588

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Frijs 40 cts.

Op de helling der Barranca

DOOR

20)

HERMAN WHITAKER

NOG eens, het ontsnapte haar, zonder nadenken. Maar bij de laatste woorden zag zij hem vol angst aan. Hij nam het echter rustig op. De beleedigde blik was reeds uit zijn oogen verdwenen. Slechts de afgemeten toon deed vermoeden, hoeveel moeite het hem kostte zich te beheerschen.

„Zoo is het — wij zijn man en vrouw. Maar laat dit je niet verontrusten. Ik wist heel goed, dat toorn je tot mij bracht. Mijn eenige angst was, dat hij zou bekoelen alvorens je voor immer buiten het bereik van den gringo zou zijn. Maar nu dit het geval is, heb je niets te vreezen; wij staan nog als vandoos tegenover elkaar. Je bent nog steeds de Francesca die ik moet veroveren en door liefde voor mij winnen”.

„O — je bent — als altijd — vriendelijk!” De angst was gedeeltelijk uit haar gezicht geweken en als ze Seyd's brief niet ontvangen had, zou hij haar wellicht gewonnen hebben door zijn edelmoedigheid. Om hem iets liefs te zeggen, begon zij: „Het doet mij leed —” Maar hij viel haar in de rede:

„Begin alsjeblieft niet op dien toon. Medelijden is het laatste, wat ik van je verlang. Ik heb je mijn leven lang bemind, maar men kan geen standbeeld lief hebben. Ten slotte krijgt het oog van het mooiste marmeren beeld genoeg. Pas dus op, dat je niet op een dag ontwaakt om — te laat — te bemerken, dat je onbemind bent en te hunkeren naar de liefde, die je hebt versmaad”.

Steeds had hij zijn kalmen ernst bewaard en rustig gesproken met een ondertoon van droefheid. Maar juist door zijn zelfbeheersching klonk des te sterker een dringende bede uit zijn woorden. Was Francesca nog gedreven geweest door beleedigden trots, zij was wellicht ten tweeden male bezweken. Want zij was diep geroerd. Medelijden en zelfverwijt gaven haar de woorden in den mond:

„O, ik voel, dat ik vreeselijk ondankebaar ben. Maar wat kan ik doen? Ik kan niet — wil je me tijd gunnen?”

„Zooveel je hebben wilt, querida. Je moogt je eigen tijd kiezen en je eigen condities stellen. — Luister nu. Ik ga weg”.

Hij glimlachte grimmig toen zij een zucht van verlichting slaakte. „Ben je zóó blij? Dan spijt 't me, dat het niet langer

zal duren. Gisteren heeft de administrador bericht ontvangen, dat de gringo-dam gevaar loopt te bezwijken door den warmen regen die de sneeuw der vulkanen naar den vloed heeft gevoerd. Langs de Barranca de Tigres stroomden de wateren honderd voet hoog naar beneden en als zij ooit op den dam neerstorten moet die bezwijken”. Hij stootte een bitteren vloek uit. „De duivel hale hen! Als het niet was dat het heele dal er door overstromd zou worden, zou ik er iemand heen sturen om met een lading dynamiet het einde te bespoedigen. Maar dat moet wachten tot het droge seizoen. Nu ga ik er heen met alle mannen en muilezels, die ik bij elkaar kan krijgen, om hem te verhoogen en te versterken. Langs den heelen kam zijn signaal-bakens gezet, zooals wij aan het begin van het pad hebben gezien, en als de dam bezwijkt, zullen rooksignalen bij dag en vuren 's nachts tijdig waarschuwen. Ben je echter bevreesd — San Nicolas ligt hooger. Als je liever terug wilt keeren —”

„Neen, neen!” Haar groote dankbaarheid dreef haar tot een tegenprestatie. „Ik zal hier blijven — om voor onze menschen te zorgen”.

Hij glimlachte om het „onze”. „Gesproken als een Rocha. Het heeft je nooit aan moed ontbroken, Francesca, maar wees voorzichtig. Bij het eerste signaal laat je alles in den steek en vlucht met de bedienden naar het heuvelland. Blijft onze woning gespaard, dan kan je er terugkeeren. Zoo niet, volg dan het heuvelpad, dat naar San Nicolas voert”.

Haar schrik was nu gezakt. Terwijl hij nog enkele laatste instructies gaf, mengde zich eenige angst in haar overwelldigende dankbaarheid. Maar toen hij wegging zonder verdere toenadering dan zijn gewone buiging, verdween ook deze. En juist door die zelfbeheersching won hij terrein. Toen zij naar het venster liep, dat uitzicht gaf op de patio en waar het nu vol was van peons, ezeldrijvers en dienstboden, zag zij hem opstijgen en wegrijden aan het hoofd van den troep. Omkijkend toen hij bij de groote poort was gekomen, zag en beantwoordde hij den groet, dien zij hem toewuifde. Maar hij was reeds te ver om den smartelijken blik te zien of den treurigen toon te hooren waarop zij fluisterde: „Als dat er niet geweest was —” In haar blouse ritselde Seyd's brief onder haar hand.

De blos waarmee zij ze wegtrok, bewees hoezeer zij zich bewust was, dat dit schrijven eigenlijk niet behoorde op die plaats. Roberta was Sebastien gevolgd om hem te zien vertrekken en nadat zij den brief op de tafel had gelegd, bleef Francesca er naar staren met een hand onder haar wang en hangend hoofdje als een vermoeide bloem. Eens stak zij haar hand uit om hem op te nemen, toen trok zij ze snel terug alsof zij zich eraan zou branden.

„Neen, neen! Het zou verkeerd zijn — na zijn goedheid”. Na eenige oogenblikken nadenken, voegde zij er aan toe: „Dat is nu voorbij. Door jouw schuld is hij hier gekomen, Francesca. Nu rest je nog slechts er een einde aan te maken”.

Zij nam een lucifer van een bakje, dat op tafel stond, stak het papier in brand en wierp het vlamvend midden op den steenen vloer. Terwijl de blaadjes verschrompelden, trilde haar gelaat mee en toen plotseling één enkele regel duidelijk leesbaar werd in den doovenden gloed: „Ik bemin je! en immer zal ik je blijven beminnen!” kwam er een snik op in haar keel.

Toen stond zij op, veegde de asch op een klein blaadje en droeg ze dwars door de kamer naar een klein altaar, dat tegen den muur stond; een daad even veelbeteekenend als bewust. Knielend, boog ze haar hoofd in haar handen. Zoo bleef ze een vol uur liggen. En toen zij opstond, was zij bezielde door een zoo eerlijk voornemen om ten volle haar plicht te doen, als ooit eenige vrouw bezielde had in de tien geslachten van vrouwen, wier zachte knieën een kuiltje hadden gesleten in de vlakke steenen. Het gelaat, dat zij Roberta toekeerde, die eenige minuten later de kamer instormde, was rustig en sereen.

„O, señorita!” In haar opgewondenheid gaf zij haar nog den titel, dien zij als meisje had gevoerd. „Pancho, de administrador, vraagt of u dadelijk wilt komen. Er stijgt ten noorden vollen draf”. Toen liet zij haar stem dalen en voegde er aan toe: „Pancho heeft hem mij laten zien door Don Sebastien's vér-ziende glazen. Het is de Señor Seyd”.

TWEE-EN-TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Hard galopperend, was Seyd Sebastien een uur vóór gekomen in den ren langs den bergrand. Toen hij het baken zag,

dat de peons met gras afdekten, hield hij zijn paard in. Maar toen hij vernam, dat Francesca en Sebastien twee uren tevoren voorbijgereden waren, reed hij verder de trappen af met een vaart, die toonde hoe weinig waarde hij aan zijn leven hechtte.

Bijna een uur later hield hij weer halt, juist op hetzelfde heuveltje vanwaar hij tevoren El Quiss overzien had. Als hij noordelijk gekeken had, zou hij Sebastien met zijn gevolg van muil dieren hebben bespeurd, die als een gevlekte, bruine slang over de natte, groene weiden kropen. Maar gedurende het kwartier, dat hij daar bleef zitten kijken, lieten zijn oogen geen moment de rose muren der hacienda los.

Hij werd heen en weer geslingerd door tegenstrijdige gevoelens, die hem nu eens vooruit dreven, dan weer terugvoerden in diepste wanhoop, toen hij dravende voeten achter zich hoorde.

„Señor! Señor! De bakens! De bakens!”

Het was een der peons, die hij boven had achtergelaten. „Rijd, señor! Rijd en waarschuw ze, want wellicht heeft men het niet gezien op El Quiss! Ik ga mijn vrouw en kinderen halen!” Die laatste woorden uitschreeuwend, sloeg hij rechts af en rende zoo hard hij kon het dal in.

Bijna even snel reed Seyd weg. Met een enkelen blik had hij de groote rookpluimen gezien, die als spookachtige schildwachten boven den donkeren rand van pijnboomen oprezen, en tegelijkertijd doemde het beeld in hem op van de troebele zee achter den grooten dam. Toen hij dien morgen de rivier was overgestoken, had hij opgemerkt, dat de vloed veel hooger was gestegen dan het hoog-water-peil van verleden jaar, en bijna zoo duidelijk alsof hij het met eigen oogen had gezien, kon hij zich de golf voorstellen, die als een groote, gele hond over den doorgebroken dam sprong. Als een muur van water zag hij ze het dal binnen vallen en dorpen, ranchos en hutten oplukken met haar begeerige tong. De sporen in de zijden van zijn vermoeid paard drukkend, reed hij voort. En toch klonken, niettegenstaande zijn angstgevoel, als een luidende bel, steeds de woorden in zijn ooren:

„Ik zal haar zien! Nu zal ik haar zien!”

Toen hij nog op een halven mijl er vandaan was, zag hij twee ruiters uit de patiopoort komen en wegrijden, de een naar het noorden, de andere naar het zuiden. Achter hen kwam een menigte voetgangers en toen zij ruimte voor hem maakten, zag Seyd met verbazing, dat het allemaal vrouwen waren. Die verbazing werd nog grooter toen hij, de poort inrijdend, bijna tegen Francesca botste, die met Roberta aan haar rokken, in de verlaten patio stond. Terwijl hij, hijgend na zijn woesten rit, op haar neerkeek, zag zij naar hem op met wijd-geopende, treurige oogen.

„Bent u — alleen?”

„Ja”. Aarzelend vervolgde zij: „Don Sebastien is een uur geleden vertrokken — dadelijk na onze aankomst — met de mannen — om aan den dam te werken”.

Hij schreeuwde het bijna uit. Het was ondenkbaar — behalve door een veronderstelling, die hem van hoop vervulde. „Dus is 't niet waar? Dan heeft hij gelogen! Paulo heeft gelogen! Den heelen dag heb ik doorgedraafd om dit te weten. Hij heeft gelogen! Zeg me, dat Paulo gelogen heeft!”

Het was onnoodig hem — met woorden — te antwoorden. De teere, trillende vingers, het medelijden en het verdriet in haar oogen, gaven hem antwoord.

„O, hoe kon je dat doen?” Maar zijn ingeboren rechtvaardigheidsgevoel kwam boven. „Maar neen! Ik heb het slechts aan mijzelf te wijten. Ik heb voortdurend domheden begaan. Maar mijn bedoeling was goed — dat heb ik in mijn brief uiteen gezet”.

„Dien heb ik eerst twee uur geleden ontvangen. O, waarom heb je niet eerder geschreven?”

„Dat heb ik gedaan — zoodra ik de krant kreeg, heb ik geschreven. Hij heeft hier vier dagen gelegen”.

Slechts twintig mijlen van ze af, met een snelheid grooter dan de vlucht eens vogels, sprong de watermassa over den jungle, groote hoeveelheden wrakhout meevoerend. Zij hadden het verwijderd gebrul van den vloed zelfs hier kunnen hooren. Maar blind voor alles, behalve voor het wreede noodlot, dat hun liefde tot dit treurig einde had gevoerd, stonden zij zwijgend elkaar aan te kijken, vol verdriet en wanhoop.

„Wij zijn ongelukkig geweest, jij en ik”, sprak zij tenslotte treurig. „En dit is het einde”.

Hij wilde er zich niet in schikken, verzette zich in gedachten tegen den scheidsmuur, dien haar handelwijze tusschen hen

had opgetrokken, toen haar droeve stem antwoordde op de stille smeekbede in zijn blik. „Ja, het einde. Als Sebastien maar niet zoo goed was geweest! Hij maakte gebruik van mijn toorn om de scheiding tusschen ons onoverkomelijk te maken, maar daar blijft het bij. Ik moet hem zijn inschikkelijkheid op de een of andere manier vergelden en het minste wat ik doen kan, is, naar den vorm een trouwe gade voor hem te zijn. Je moet van hier gaan”.

„Wat? Je verlaten — nu?” Teruggeroepen tot het bewustzijn van het gevaar dat ze bedreigde, smeekte hij: „Laat ik je eerst in veiligheid brengen”.

„Neen!” Zij wees op een paard, dat gezadeld in de poort stond. „Binnen enkele minuten zal ik de bedienden hebben ingehaald. Met jou zullen mijn . . .”

Terwijl zij spraken, was Roberta naar de poort geloopt. Nu riep zij plotseling uit: „O, señora! Don Sebastien!”

Seyd's uitzicht op den weg was beperkt door een bocht naar het zuiden, die hem slechts veroorloofde een paar honderd el ver te zien. Toen hij onwillekeurig naar de poort wou rijden, greep Francesca zijn teugels.

„Neen, neen! Hij mag je niet zien! Als hij je hier vindt — met mij! — O, is er niet al ellende genoeg?” — Met verwilderde oogen keek zij in het rond. — „Kijk, het oude wachthuis! Stijg snel af! Breng er je paard in, dan zal ik hem met het kind tegemoet rijden”.

Feitelijk had hij alles liever gedaan dan zich schuil houden. Er kwam een fel, opstandig licht in zijn oogen. Maar in deze omstandigheden waarin hij haar in een scheeve positie had geplaatst, had hij geen recht om kieskeurig te zijn. Hij zwichtte toen zij hem smeekte: „Doe het om mijnentwil!”

Hij steeg af, leidde zijn paard door de boogdeur en toen zij de deur achter hem sloot voegde Francesca er een laatste instructie aan toe: „Hij zal zeker met mij omkeeren. Laat ons den tijd onder de beschutting der eiken te komen en sla jij dan het pad ten zuiden in. Dan kom je gauw op hoog terrein. En rijd hard” — er klonk een snik in haar stem — „want wat zou mij op de wereld overblijven, als jij door het water werd verzvolgen?”

„En moet dit dan het einde zijn?” Hij greep haar hand door de half gesloten deur.

„Het einde — om jouwentwil”.

Toen Seyd alleen was, bleef hij staan luisteren. Het oude wachthuis werd nu als pakhuis gebruikt en alle vensters op één na waren geblokkeerd met zakken maïs. Maar toen zijn oogen gewend waren aan het halfdonker, kon hij de dikke balken onderscheiden, die het zware dak schraagden. De muur waarin het eene opengebleven venster zat, vormde een deel van de zuidelijke ommuring van de hacienda en daar hij zich herinnerde dat ook de weg in die richting liep, ging hij daarheen toen het getrappel van wegsnellende hoeven tot hem doordrong. Hoewel het venster achter in den dikken muur was aangebracht, kon hij er schuin doorheen kijken en haar fladderende rokken zien; daarna zag hij haar heelemaal. Zoowat drie honderd el verder liep het pad tusschen eiken, cederboomen en groote banyans, die hier en daar in groepjes over de weiden verspreid stonden. Maar even daarvoor ontmoette zij Sebastien en Pancho, zijn *mozo*, die tusschen de boomen uit galoppeerden.

Zelfs al had de wind niet den regen kletterend tegen zijn gezicht geslagen, had Seyd onmogelijk iets kunnen hooren van wat zij spraken. Maar hij zag, dat de *mozo* Roberta van Francesca's paard tilde en voortreed, gevolgd door zijn meesteres, terwijl Sebastien doorreed naar de poort.

„Komt iets halen — geld of papieren” dacht Seyd. „Voor het geval hij naar binnen kijkt —”

Aan den anderen kant der schuur vormden zakken boonen een soort van beschutting, en nauwelijks had hij zijn paard er achter gebracht of hij hoorde hoefgetrappel op de binnenplaats. Hij kon natuurlijk Sebastien niet zien afstijgen. Maar hoe zwak het geluid ook was, zijn tot het uiterste gespannen zintuigen vingen de trillingen op van diens voetstappen, toen hij het spoor der vuile paardenpooten naar het wachthuis volgde.

Voor de deur hielden ze op. In de stilte, die volgde, ging Seyd's hand naar zijn pistool. Al zijn beproevingen, zijn lijden en wanhoop leken hem in zijn verwarde gedachten verpersoonlijkt in Sebastien! Eén enkele druk met zijn vinger op het oogblik, dat deze zich in de deur vertoonde — en dan — de overstroming.

(Wordt vervolgd).

DE PLACE DES VOSGES, VROEGER PLACE ROYALE, TE PARIJS.

Le Marais en La Place des Vosges te Parijs.

DE herdenking, verleden jaar, van den driehonderdsten geboortedag der markiezin Marie de Sévigné, die aanleiding is geweest tot opvolgende retrospectieve tentoonstellingen, het tijdperk betreffende dat voor een goed deel door haar geest werd geïnspireerd, heeft van zelf onze belangstelling teruggevoerd naar het „Marais”, dat antiek-pittoreske stadskwartier van Parijs, ten Oosten van het *hôtel-de-Ville* en de zuidelijke helft der *rue du Temple*, waar nu de handel in chemicaliën en artsenny-waren zijn domein heeft en welks vroegere „heerehuizingen” uit de 16e en 17e eeuwen tot magazijnen en bergplaatsen van allerlei tweede-hands industrieën zijn verknoeid en heel den dag door, tot het uur van reglementaire sluiting, een woelige drukte heerscht van veelsoortige rijtuigen en karren en haastige zakenmensen . . . een drukte, die dan, tusschen zes en zeven, langzaam versterft, om in het net van oude straten en stegen niets achter te laten dan de stilte van een klein burgerlijk kwartier, dat best in het kader van een provincie-stadje kon passen. ☼ De naam van Mme de Sévigné is onafscheidelijk verbonden aan het *Marais* — een uitgestrekt moeras was het daar nog lang nadat, een halve eeuw voor onze jaartelling, de Romeinsche legioenen onder Labienus bezit kwamen nemen van het grootste der Seine-eilanden dat toen Lutèce heette en de oerel van Parijs werd; zij was het zelve bij haar leven ook, naar den geest en naar het lichaam. Zij werd immers, als de dochter van baron de Rabutin-Chantal, in 1626 geboren in een dier deftige *hotels*, welker regelmatige schikking in een groot vierkant, naar het plan door Hendrik IV ontworpen, de *place Royale* (nu *place des Vosges*) vormde, die meer dan een eeuw lang het centrum — en hoe dikwijls het strijdperk — van de intellectueele, de adellijke en de financiële aristocratieën der hoofdstad was. Zij stierf er, zeventig jaren oud, in het *hôtel Carnavalet* — eigenlijk *Kernevenoy* —, een der weinige complete prachtjuweelen in Franschen renaissance-stijl die Parijs bezit, sedert 1671 stedelijk museum, dat den rijksten schat van historische en archeologische merkwaardigheden onzer stad bevat, nadat het in verloop van jaren belangrijk werd uitgebreid. Daar vestigde zij haar woning en richtte deze geheel in naar haar smaak en hare behoeften. — ☼ Sedert Karel VII zijn koninkrijk uit de handen van Jeanne d’Arc had terug ontvangen en hij daarna zijn hoofdstad op de Engelschen had heroverd, maakte deze zwakke en ondankbare, maar door het lot begunstigde vorst zijn bevoorrechte residentie van het vermaarde „*hôtel des Tournelles*”, een paleizen-complex, gelegen op de plaats waar nu de *rue St. Antoine* eindigt, zoo uitgestrekt, dat op het terrein ervan later 16 straten en 2 boulevards zijn aangelegd, en om de schoonheid en de verscheidenheid van zijn bouw het „Alhambra van Frankrijk” genoemd. Zijne opvolgers vestigden er eveneens hun residentie, tot in 1559 Hendrik II er op

een ridderfeest en doodelijke lanssteek ontving en zijn weduwe, Catharina de Médicis, besloot het Louvre te gaan bewonen en tegelijk beval *Les Tournelles* te doen verdwijnen. Er bleef dan ook spoedig niets meer van over dan het park met de ruïnen der prachtgebouwen, die tot schuilplaatsen van allerlei slecht volk dienden en waarvan een gedeelte als paardenmarkt werd ingericht. ☼ In het tijdperk van ruim een eeuw dat de koningen *Les Tournelles* bewoonden, waren in de omgeving ervan tal van aristocratische families, zoowel van den hoogen adel als van het burgerlijk patriciaat, om soms zeer uiteenlopende redenen door het hof aangetrokken, zich al meer en meer komen vestigen. Uit die tijden dateeren enkele heerehuizingen, die nu nog, hoe ook verknoeid en verwaarloosd, tot de architectonische merkwaardigheden van het *Marais* behooren. De meeste der *demeures seigneuriales* — toen reeds algemeen met den naam *hôtel* aangeduid, maar die nu zouden verdienen *palais* te worden genoemd — die daar nog verspreid aanwezig zijn, werden later gebouwd, in den tijd dat het juweel der zeventiend’eeuwsche Fransche bouwkunst, de *place Royale*, de élite der Parijsche mondaine wereld om zich en in de buurt ervan vereenigde. ☼ De geschiedenis van dit klassieke plein is een pittoresk-avontuurlijk stuk van de geschiedenis der Fransche hoofdstad; zelf is het een nalatenschap aan deze van Hendrik IV, geheel in den geest van den romanesken vorst, wiens lust het was Parijs te vergrooten en te verfraaien. De plotselinge dood van zijn favoriete Gabrielle d’Estrées, hertogin de Beaufort, door hem uitverkoren tot koningin van Frankrijk, zoodra zijn echtscheiding hem van de fanatieke Marguerite de Valois zou hebben verlost, en in Juli 1599 door een handlanger van deze laatste vergiftigd, was er de aanleiding toe. Hendriks smart over dit verlies was zoo hevig, dat hij verreed in het *Marais*. Toch trok een geheimzinnige macht hem erheen, want dikwijls had hij met haar in de lanen van het park der *Tournelles* gewandeld en telkens wilde hij er weer de herinnering aan die gelukkige uren opwekken. Toen wist Sully zijn koninklijken meester ertoe te brengen dat park, eenig overblijfsel van vroegeren luister, op te ruimen en ervoor in de plaats aan te leggen een groot plein, omsloten door *hotels* in den toenmaligen modernen stijl. Hendrik IV nam dit voorstel aan en vaardigde in Juli 1605 een edict uit, waarbij de aanleg der tegenwoordige *place des Vosges* onder den naam van *place Royale*, bevolen van het door Hendrik IV goedgekeurde plan, moest dit op grasveld van 5184 vademmen oppervlak, verzezen vier rijen paviljoens naar hetzelfde model en van dezelfde grootte. Deze paviljoens, drie verdiepingen hoog, gedekt door een dakwerk, waarboven twee hooge schoorsteenen uitstaken, op welker

top gebeeldhouwde vazen stonden, hadden gelijkvloers een gang van booggewelven die 8½ voet breed en 12 voet hoog was. Naar een in dien tijd nieuwe toepassing van het metselwerk, waren de voor den bouw gebruikte materialen baksteen, hardsteen, lei en lood. De muren en schoorsteen werden uit baksteen opgetrokken; de hardsteen diende voor de decoratie, de Dorische pijlers der booggewelven, de omlijsting der vensters, de rollagen waarop het dakwerk rustte, de frontons der dakvensters, de hoekstenen ter onderlinge verbinding der verdiepingen; het lei werd de bekleding van het dakwerk en met het lood werden de nok en de topversieringen gedekt. Deze combinatie, naar een geheel

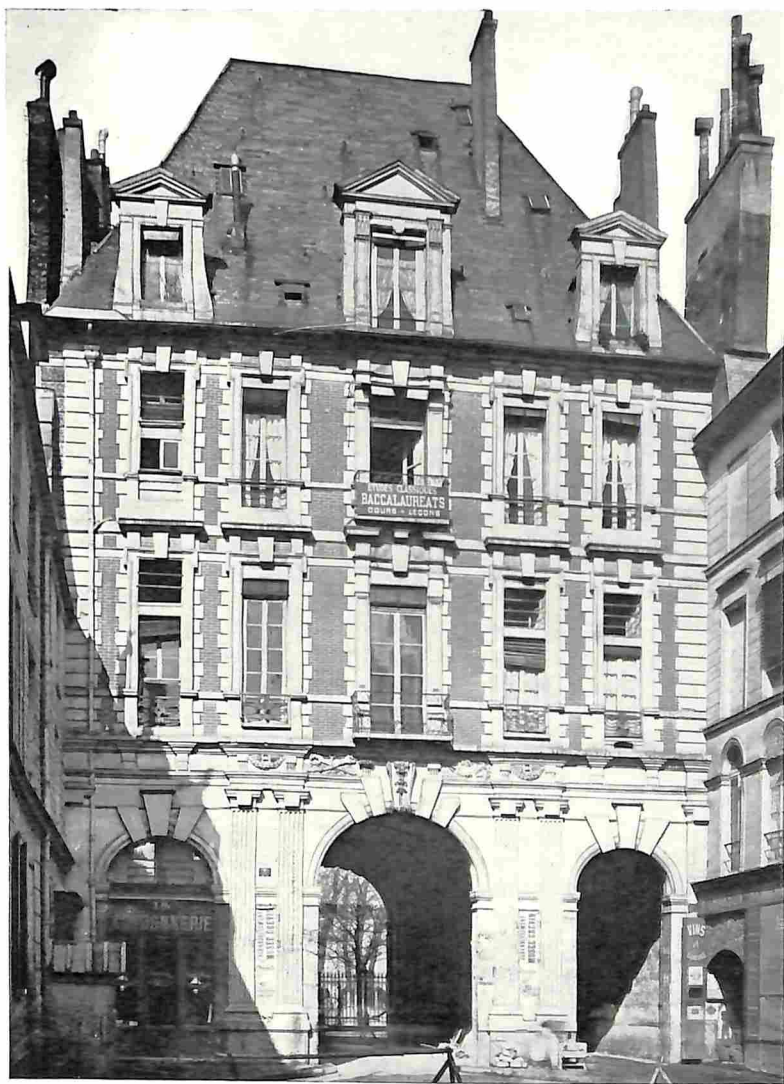

HET HÔTEL DE SULLY TUSSEN DE RUE SAINT-ANTOINE EN DE PLACE DES VOSGES.

nieuwe karakteristiek der bouwkunst in dien tijd, vormde een driekleurig ensemble waarin het metaal-grijs der lei en van het lood zich bij het rood van den baksteen en het wit van den hardsteen zeer mooi aanpaste. Ter verbreking van de uniformiteit van het monumentale vierkant, werden, in het midden der zuidelijke en noordelijke zijden, twee der overigens streng gelijkvormige paviljoens hooger uitgebouwd en rijker versierd, aan welke de namen van *Pavillon du Roi* en *Pavillon de la Reine* werden gegeven. Onder deze paviljoens had het nieuwe plein door drie booggangen verbinding, ter eene zijde met een korte, breede straat naar de *rue Saint-Antoine*, ter andere zijde met de *chaussée des Minimes* (nu *rue de Béarn*). Behalve deze beide toegangen heeft dit plein er nog twee andere aan de uiteinden der noordelijke huizenrij, die nu *rue des Vosges* heet en een verlenging is van de *rue des Francs-Bourgeois*. Had Hendrik IV enkele jaren lang gewaagd over den vorm en de bestemming die hij aan het hem door Sully gesuggereerde plan zou geven, toen hij het eenmaal had vastgesteld en de uitvoering ervan had bevolen, wilde hij de verwezenlijking zoo spoedig mogelijk zien. De koning nam den bouw der zuidzijde van het plein voor eigen rekening (met de bedoeling de huizen later voordeelig te verkoopen); de terreinen voor de drie andere zijden verkocht hij aan particulieren, onder voorwaarde dat overal tegelijk gewerkt zou worden. Tijdens die werken ging er geen dag voorbij zonder dat hij er een kijkje kwam nemen, waarbij hij zelfs de werklieden tot haast aanspoorde. Was hij buiten Parijs, dan zond hij herhaaldelijk aan Sully dringende brieven om hem de *place Royale* „aan te bevelen”. Helaas heeft deze goede koning de voltooiing van het werk dat hem zoo na aan het hart lag, niet mogen aanschouwen; de sluipmoord van Ravaillac heeft dat in 1610 verhinderd. Nog geen twee jaren later, op 16 Maart 1612, werd de *place Royale*, onder de minderjarigheid van Lodewijk XIII, feestelijk ingewijd in tegenwoordigheid van de koningin-regentes Marie de Médicis, met een ridderspel waaraan de voornaamste edellieden deelnamen en dat door het gebulder der kanonnen van de nabijgelegen Bastille werd opgeluisterd. Een der eerste bewoners van de *place Royale* was de prins de Rohan-Guéméné, die het hôtel betrok waar ruim twee eeuwen later Victor Hugo woonde, tot de staatsgreep van 2 December 1851 hem in ballingschap dreef, en dat nu het museum is dat den naam van den grooten dichter draagt. Het prinselijk voorbeeld vond spoedig navolging onder den hoogen adel; en zoo duurde het niet lang of het *Marais*, dat sedert het verval der „*Tournelles*” bij de oude adellijke bewoners in discredit scheen te zijn geraakt, leefde weer op en werd de „*Cité des Grands Seigneurs*”, met de *place Royale* tot elegant wereldsch centrum. De oude historische verblijven, nog afkomstig uit de Middeleeuwen en de Renaissance, werden uit hun doodslaap gewekt, nieuwe prachtgebouwen verrezen er naast; en zoo werd het *Marais* in minder dan een kwart eeuw omgetooverd in een paleizenstad, waarvan wij nu nog de spaarzame, soms verwaarloosde, maar toch voor naam-schoone overblijfselen kunnen bewonderen. Van dat alles is de *place des Vosges* het belangwekkendst omdat zij,

op enkele details na, nog geheel het aanzien van het plan van Hendrik IV heeft bewaard. In het midden der vierkante ruimte werd reeds door den kardinaal de Richelieu een leelijk ruitersstandbeeld van Lodewijk XIII opgericht, waarna het grasveld vervangen werd door een wandeltuin, met een hek omgeven, waarbuiten de straat aan de vier zijden vrij bleef. Aan dit plein, met z'n door de „roode eminentie” gewijd triomfantelijk symbool der absolute monarchie, is een even avontuurlijke als schitterende geschiedenis van meer dan honderd jaren verbonden, welker glansperiode ligt in het midden der zeventiende eeuw. Richelieu had er toen reeds lang zijn hôtel verlaten, om het door hem ge-

bouwde *palais Cardinal* (later *palais Royal* gedoopt, zooals het nu nog heet) te gaan bewonen, wat aan de *jeunesse dorée* van het *Marais* een grootere vrijheid van beweging liet en aan de *fanfarons* en de *rodomonts* de gelegenheid bood binnen die vier gevelrijen elkaar te „ontmoeten” op een wijze die meestal tragisch afliep... maar de oppermachtige minister was er niet meer om die bloedige spelen te beletten of te straffen, zooals hij vroeger had gedaan. De beruchte duels van de *place Royale* vonden toen heel dikwijls een naspel op het schavot van de *place de Grève*. Toch had de onverzettelijke strengheid van den kardinaal-minister dit gevolg gehad, dat de strijdlustigheid der adellijke heeren uit het *Marais* er sterk op verminderde en het klassieke plein, waar de aanzienlijke families uit den tijd, de Guéménés, de Breteuils, de Villedeuils, de

EEN DER „PAVILJOENS” AAN DE PLACE DES VOSGES.

Dangeaus, de Lesdiguières, de Longuevilles, hunne hôtels hadden, het centrum werd, niet meer alleen van het aristocratische, maar tegelijk van het artistieke en intellectuele leven van Parijs. Le Grand Condé, Corneille, Saint-Vincent de-Paul, Molière, Turenne ontmoetten er elkaar; de kardinaal de Retz en de hertog de la Rochefoucauld kwamen er, na de markiezin de Sévigné bij haar „petit lever” begroet te hebben, saâmzweren met de Vendômes, de Rohans, de Soissons en andere prinselijke *Frondeurs*, tegen Richelieu's opvolger, den kardinaal Mazarin, wiens noodlottig financieel beheer hem impopulair gemaakt had bij hoog en bij laag.

(Slot volgt.)

C. SNABILIÉ.

DIERENPROCESSEN.

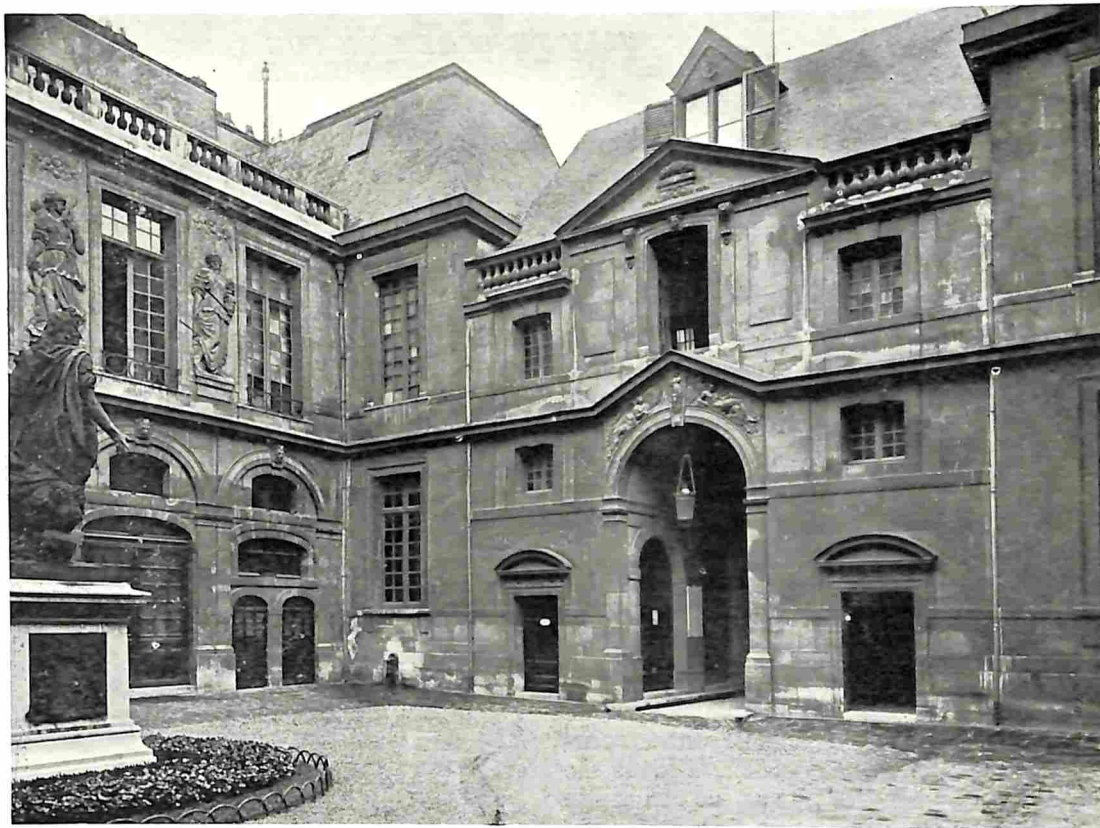
ALS men zoo den eersten den besten man van de straat de vraag stelt, wie er gestraft moet worden, dan zal hij tien tegen één ten antwoord geven: „Wel natuurlijk menschen, die kwaad hebben gedaan”. Het komt hem niet in het hoofd op, dat men andere wezens dan menschen straffen kan. Hoogstens kan men een hond of een der andere hogere zoogdieren eens een mep geven, maar straf is dit nauwelijks te noemen. Welnu, dit voor ons zoo vreemde denkbeeld, dat men dieren, ja zelfs onbezielde voorwerpen aan een formeel strafproces kan onderwerpen, was toch eeuwen lang zoo ingeburgerd, dat het de moeite wel eens loont eenige karakteristieke staaltjes daarvan mede te deelen. We zullen dan tevens zien, dat er ook tegenwoordig tal van volkeren leven, die van de noodzakelijkheid van een „dierenproces” nog altijd heilig overtuigd zijn. ☒ We be-

geven ons in gedachte naar het middeleeuwsche Frankrijk. We schrijven 1445 en de inwoners van de landstreek, die om de „commune” St. Julien ligt, hebben den grootsten last van een kevertje, dat in de wetenschap onder den naam van *Rhynchites auratus* bekend staat. Men gaat reeds veertig jaar onder deze plaag gebukt. „Wel, waarom begon men dan niet met een verdelgescampagne”, zouden gij en ik allicht redeneeren. Maar de vijftiende eeuw dacht er anders over. Hij gaat met zijn kwelgeest — procederen. Hij doet dit met handhaving van alle regels van het fatsoen en zoo krijgt het keverleger eveneens zijn — advocaat. De eene partij (die der menschen), zoekt eerst naar een minnelijke schikking. Zou de tegenpartij er bezwaar tegen hebben, als zij zich een stuk grond toebedeeld zag, waar zij naar hartelust alles vernielen mag, mits zij dan maar de andere streken ongemoeid laat? De advocaat kan met deze schikking niet accoord gaan. Zijn cliënten zouden daardoor benadeeld worden. Het toegewezen stuk grond herbergt veel oker-aarde. Zouden er menschen komen om hierop beslag te leggen, dan liepen de kevertjes gevaar met de voeten vertreden te worden. Voegen we er even aan toe, dat dit proces ruim veertig jaar duurde en dat de kevers in het gelijk werden gesteld, dan kunnen we toch gerust zeggen, dat het onzen Middeleeuwen ernst was, wanneer zij aan dierenprocessen begonnen. ☒ We nemen een ander voorbeeld, eveneens uit het Frankrijk der middeleeuwen gegrepen. De inwoners van Autun roepen ach-

en wee over de ratten, die hun oogst verdelgen. Een groot gedeelte van Bourgondië lijdt onder dezen last. Men daagt de ratten voor het gerecht. De dagvaarding is volkomen in orde. Een deurwaarder begeeft zich naar de plaatsen, waar de ratten gewoonlijk verblijf houden, hij leest met luide stem de aanklacht voor en hij sommeert de vuile grijsachtige beestjes voor het gerecht te verschijnen. Vreemd om te zeggen, maar geen der diertjes gehoorzaamde aan dezen vriendelijken oproep. Hun advocaat — een zeer beroemd rechtsgeleerde uit die dagen, hij heette de Chasseneux — geeft een verklaring voor hun afwezigheid. De dagvaarding was naar zijn overtuiging niet geheel in orde, zij droeg een te speciaal, een te individueel karakter, alle ratten werden beschuldigd, dus had men ook alle ratten voor het gerecht moeten dagen: inplaats daarvan had men zich slechts tot enkele gericht en dit was dan ook de reden, dat geen der cliënten verschenen was. De rechters erkenden, dat er een vergissing begaan was en dus werden voor de volgende maal alle ratten van de omgeving gedagvaard. Maar ook nu verscheen geen der lastposten. De advocaat was echter allerminst verlegen. Hoe, alle ratten waren opgeroepen, maar hadden de ouden, de zieken niet

dagen lang noodig, alvorens zij op de plaats der bestemming konden zijn? De lankmoedige rechters gaven den booswichten eenige dagen uitstel en de advocaat wist zoovoor den derden keer een reden aan te geven, waarom zijn cliënten maar steeds niet verschenen. „Hadden zij”, aldus ving zijn pleidooi aan, „hadden zij niet het recht op een vrijgeleide, konden zij zich maar zoo uit hun holen op weg begeven, terwijl het op de wegen van de katten wemelde? Neen de aanklagers moesten eerst gezamenlijk onder eede be-

zweren, dat geen hunner katten de ratten een haar zou krenken, dan eerst konden deze in de gerechtszaal verschijnen.” ☒ Misschien denkt een twintigste eeuw, dat we hem fabeltjes aan het vertellen zijn. De origineele rechtstukken liggen echter daar om deze bewering te logenstraffen. We zouden nog tal van dergelijke processen kunnen aanhalen, we zouden een pleidooi voor de torren en een voor de rupsen kunnen citeeren; om kort te gaan, onze voorraad is nog onuitputtelijk. ☒ Wie nu denkt, dat men naar het grijze verleden terug moet om dergelijke staaltjes aan te treffen vergist zich eveneens. Er zijn diertjesproceswoordig talloze volkeren aan te wijzen, die er zijn en tegenwoordig voorwerpen gewoonweg straffen. Nemen wij één voorbeeld uit zeer vele. ☒ In het Noorden van Japan woont een stam, die waarschijnlijk vóór de komst der Japanners de geheele eilandengroep bevolkt heeft. Wij kennen ze onder den naam „Ainu” of „Aino”. Hun folklore is zeer belangwekkend, hun sprookjes en sagen verdienen alleszins de aandacht. Welnu, gebeurt het, dat een dezer Ainu's door een vallenden boom getroffen wordt, dan wordt deze boom ten strengste daarvoor gestraft. Eene heele schaar trekt joelend en tierend uit, de tingen worden gegooid. ☒ We herhalen, de ethnologie en de folklore bieden voorbeelden te over van steenen, die gestraft worden, van speren, die men een tuchtiging doet ondergaan,

LE MARAIS EN LA PLACE DES VOSGES TE PARIJS. COUR D'HONNEUR VAN HET HÔTEL DE SÉVIGNÉ (MUSÉE CARNAVALET).

van pijn, die men het ten kwade duidt, dat ze iemand gedood hebben. Ons doel echter was het niet zoozeer om een volledig beeld van deze verschijnselen te geven; wij wilden alleen maar door een paar staaltjes duidelijk laten zien, welke voor ons gevoel vreemde denkbeelden over straf en boete er geheerscht hebben, welke denkbeelden nog heden de wereld niet uit zijn.

S. VAN PRAAG.

DE ILLUSIE.

MET een onrustige, zenuwachtige beweging boog de vrouw, die tegenover Paul in een badstoel zat, zich naar voren en, tot Paul's verwondering, keek ze opnieuw, zooals ook daar straks, angstig rond. Dan leunde ze weer behagelijk achterover en om haar evengeopenen mond kwam de lieve glimlach, welke Paul zich nog zoo goed van vroeger herinnerde. Haar oogen sloten zich half en hare handen vouwden zich tot die diepe rust, welke bij elk geluksgevoel past. ¶ Paul keek haar aan met scherpen, doch eerlijken blik. Tusschen hen beiden waren eens draden

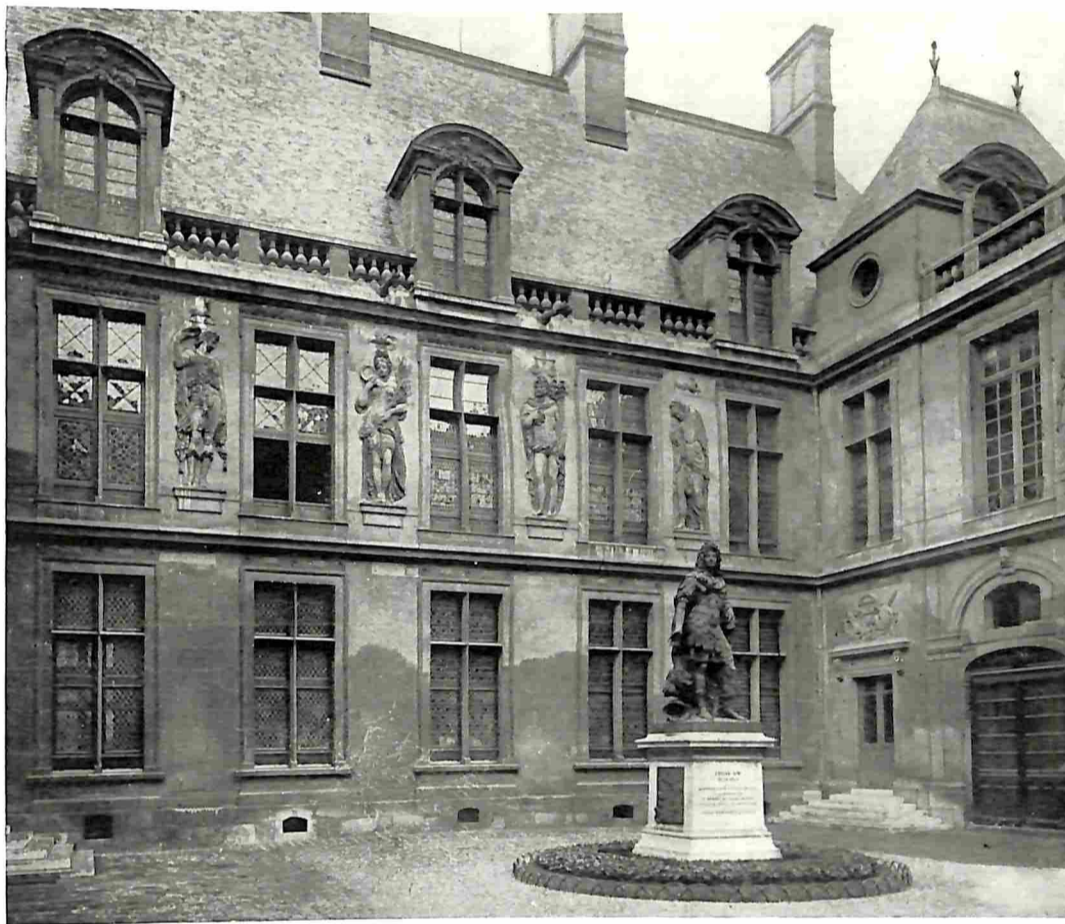
geweven van eene sympathie, waarover de menschen, schouderophalend: „Nou ja . . .” hadden gezegd. Sinds vijf jaren was die vrouw met een ander getrouwd, die haar zoo gelukkig had gemaakt, dat er in haar leven geen plaats meer was geweest voor de sympathie van jaren her. Paul had dat begrepen en had zich, zonder wrok, teruggetrokken. De menschen waren niet tevreden geweest, want ze hadden, heel slim, hunne woorden omgedraaid en gezegd: „Ja, nou . . .” In eerlijke oprechtheid hadden ze er beiden om kunnen lachen. ¶ Heel onverwacht had

Paul hier aan het strand zijn vriendin uit vroeger tijd teruggezien, en spontaan, zonder overleg, zonder er bij te denken, wat de menschen nu nog konden zeggen, had hij zijn badstoel tegenover haar geplaatst, en even spontaan had Rina uitgeroepen: „Dol gezellig! Fijn, dat ik je weer eens zie!” — Iemand, die dat hoorde, zei: „Nou, je weer eens zie!” — En een ander had teruggeglimlacht: „Ja, ja . . .”; zoodat er eigenlijk niet zoo heel veel veranderd was. ¶ Paul zag, dat Rina's aandacht zich bepaalde bij een kleinen kerel, die met een ernst van heel jonge kinderen bezig was een fort tusschen hunne badstoelen te bouwen. Het was grappig, vond Paul, naar haar jongen te kijken. Met een blik van een ingenieur keurde hij zijn bouw materiaal. Het was prachtig: niet te nat en niet te droog. 't Was kinderachtig-eenvoudig om daarmee zijn fort te bouwen. Maar, wacht maar eens, als hij straks zijn schop wegwierp en met zijn handen gaten begon te graven. Dan was het oppassen . . . ¶ Paul keek weer naar Rina. Naar Rina te kijken was niet alleen grappig, maar ook heerlijk. Je kon zoo zuiver op haar gelaat de geluksweerspiegeling zien en het was waarachtig niet moeilijk om er de oorzaak van te ontdekken. Ze keek trotsch naar Paul en hij glimlachte terug. Ja, haar kind was verrukkelijk. Maar waarom, waarom toch kwam er telkens in Rina's oogen die angst? Wat moest er gebeuren? En toen, eindelijk, al zeker

van het antwoord, vroeg Paul: „Je bent natuurlijk heel gelukkig?” ¶ Hij had nog meer willen zeggen, maar die woorden hield hij in. Toen Rina zich naar hem toewendde zag hij in hare oogen een harde uitdrukking, die hij er nooit in gezien had. „Ik moet het jou vertellen, Paul”, zei ze, weer even spontaan als straks. „Over een paar uur ga je weer heen en dat is misschien wel goed zoo. Alles zal wel altijd goed zijn, zooals het is. Wij kunnen vaak ons eigen geluk niet begrijpen, Paul, maar het is toch nog veel ontmoedigender, dat we nooit, nooit, hoe we er ook ons best voor doen, het geluk of het verdriet, van anderen kunnen meevoelen. Maar jij, Paul, begreep altijd méér dan anderen. Zie je, ik zal het jou uitleggen”. ¶ Voordat ze verder sprak, keek ze weer naar den jongen en ook Paul genoot van zijn ijverig doen. Het manneke had de schop terzijde geworpen en zonder dralen was hij aan het moeilijkste werk begonnen. Paul fantaseerde met hem mee: Het was altijd zoo dom van andere jongens, dat ze dachten, dat je dat ook met een schop kon doen. Dan kwam er niemendal van terecht. Nee, zooals hij het deed, zoo moest het: met je handen het overvullige

zand wegpeuteren en vooral maar zorgen, dat de gang recht bleef loopen. Want het was duidelijk genoeg, dat je armen natuurlijk veel te kort waren, om in één keer den overkant te bereiken. Dat moest je slim doen, je moest niet verder gaan dan precies tot op de helft. Dan moest je om het fort heenloopen en precies het plekje uitzoeken, waar je aan den anderen kant beginnen moest . . . ¶ „Ik heb altijd zoo van kinderen gehouden, weet je nog wel, Paul?” begon Rina, nadat ze weer onrustig om zich heen had gekeken. Paul knikte. Hij gevoelde heel goed,

dat een kind haar geluk uitmaakte. ¶ „En toch, Paul . . . Maar neen, laat ik je eerst alles over Henk, mijn man, vertellen. Ik zweer je, Paul, dat ik van hem hou, zooals ik nooit van een ander man heb gehouden, niet van jou, niet van Bert of van wien ook. En alleen Henk zal steeds in staat zijn mij liefde te geven. Dat kan ik je niet verder verklaren. Dat moet je op mijn woord gelooven”. — „Ik begrijp het, ik heb altijd dat gevoel gehad”, zei Paul zacht. Hij zei de waarheid; hij wist, dat hij nooit meer dan haar sympathie had genoten. Ze was: Rina, de vrouw, die maar eens liefheeft. ¶ Rina zag hem aan. Ja, ze kon op Paul rekenen zooals vroeger. Ze dankte hem met haar lieven glimlach. „Paul, heb jij er wel eens over nagedacht, wat „liefde” eigenlijk is? Heb jij ook geleerd, dat het niet anders is dan „geven”, zonder ooit op teruggave te rekenen? Liefde, Paul, is van egoistisch menschelijk denken uit de dwaasheid ten top gevoerd. Het is het planten, om het planten zelf, zonder op vruchten te hopen; het is het delven naar goud, om het een ander weg te schenken; het is, of een begenadigde, doove kunstenaar op een viool speelt en zijn liefste, zijn fijnste melodieën wegschenkt, zonder er zelf naar te kunnen luisteren . . . het is steeds: geven. Liefde is het allerhoogste, Paul”. ¶ Paul staaarde voor zich uit. Hierop kon hij geen antwoord geven. Rina had Henk lief en daarom moest hij zwijgen.

LE MARAIS EN LA PLACE DES VOSGES TE PARIJS. COUR D'HONNEUR VAN HET HÔTEL DE SÉVIGNÉ (MUSÉE CARNAVALET).

„Ik heb je toch gezegd, Paul, dat ik Henk zóó lief heb en dus moest zijn geluk volkomen zijn. Maar, Paul, er is toch nog iets anders en ik ben zoo bang, dat zelfs jij dat niet begrijpen zult”. Rina was uit haar stoel opgestaan en ze knielde bij het kind neer. Nooit was er een vrouw meer waarachtig moeder geweest, dan Rina, zooals ze nu met een gelukkigen glimlach naar Paul opkeek. ☼ Hij knikte haar opnieuw toe. Hij dacht, het raadsel te hebben opgelost: het was om het kind. Mèer nog dan Henk was haar dit kind. Paul was altijd een vrouwenkenner geweest en hij geloofde, dat hij nu den angst in haar oogen had doorgrond. „Als Henk ook zoo van jou houdt”, zei hij, „zooals jij van hem, dan zal hij wel voelen, hoe gelukkig je met je kind bent. Dan”, poogde hij haar angst nu duidelijker te verklaren, „dan zal hij evenveel van de „moeder” als van de „vrouw” houden”. ☼ Het ontstelde, afwijzende gebaar van Rina deed Paul inzien, dat hij het probleem nog niet in het minst had opgelost. „Nee, Paul”, zei de vrouw, „ik zei je immers al, hoe ik vreesde, dat zelfs jij het niet begrijpen zou. Zie je, er zijn bepaalde redenen, waarom Henk vond, dat we liever geen kinderen . . . Zie je”, werd ze nerveus. „Henk heeft in zijn zaken niet dien voorspoed gehad, waarop de menschen rekenden en dat heeft hem misschien verbitterd. Ik heb steeds gepoogd hem duidelijk te maken, dat dat voor mij de allerkleinste bijkomstigheid was, voor het bepalen van mijn geluk, maar ik geloof niet, dat ik hem ooit overtuigd heb. En weet je, wat de menschen nu zeiden, Paul? „Wat een geluk, dat die lui tenminste geen kinderen hebben!” Wat de menschen zeiden zou me echter niet gedeerd hebben, maar . . . maar Henk vond ook, dat . . . Henk, dacht, dat het zooveel beter was, als we . . . Zie je, het zou zorg zijn, alwèer zorg . . .” ☼ Paul keek haar door-dringend aan. Nee, hij begreep er niets meer van. Waarom was er zoo juist weer die angst in Rina's oogen gekomen, toen er een vrouw voorbijging, die, half achteloos, half belangstellend-nieuwsgierig naar hen keek.

Foto R. H. Herwig.

SCHIERMONNIKOOG. WACHTEND OP DE BOOT IN DE HAVEN VAN ZOUTKAMP.

Wat was er toch voor geheim? De angst was ditmaal slechts vluchtig en reeds een oogenblik later wendden Rina's oogen in hervonden rust zich naar het spelende kind. Dat gebaar was als een krachtig protest tegen de meening der menschen, dat het zulk een geluk was, dat deze vrouw tenminste geen kind bezat . . . Wat een heerlijkheid moest het voor haar zijn, om al die menschen te kunnen trotseeren en op dit kind te wijzen. ☼ „Meer zorg” had Henk gezegd. Maar nu zou hij toch wel begrepen hebben, dat Rina, die met zooveel vuur haar liefde voor Henk had verdedigd, die meerdere zorg geheel op zich had genomen — zelfs met een juichkreet. Henk zou nu wel hebben ingezien, dat hij geheel en al had misgetast bij het bepalen van Rina's levensdoel. Er was nu dit kind . . . ☼ En toen, ineens, gebeurde het ontstellende. Van achter de badstoelen uit kwam een groote vrouw en die nam, onder hevige gekijf, het kind mee. Paul verwachtte van Rina een krachtige verdediging. Rina zweeg. Een schaamtegevoel kroop op naar haar gelaat. Ze durfde Paul niet aanzien. ☼ „Rina . . .” hakte hij, „Rina . . . was . . . was dit kind niet van jou?” Rina boog dieper haar hoofd. Ze knikte stom: neen. „Je moet het goed begrijpen, Paul”, herhaalde ze daarop vlug meerdere malen, „je moet het goed begrijpen. Ik hou verschrikkelijk veel van Henk, hoor. Maar hij vindt, zie je, hij vond, dat we . . . Neen, Paul, kijk me niet zoo . . . angstig aan . . . zoo medelijdend . . . ik ben gelukkig, Paul, heel gelukkig . . . Ik huil niet meer, zie je wel? Ik hou van Henk, ik hou ontzettend veel van Henk. Je vroeg toch, of ik gelukkig was, Paul? Nietwaar, dat vroeg je? Jà, jà, Paul. . .” ☼ Paul had hare handen met een eerbiedig, met een teeder gebaar tusschen zijne handen gesloten. En toen vulden zich langzaam, doch onbedwingbaar een paar oogen met tranen. Die tranen lekten neer van het gelaat der vrouw die zich zelve gelukkig prees, maar die toch huilde, steeds heftiger,

steeds wanhopiger, omdat zij dezen middag, dezen éénen middag, de dwaze illusie had durven koesteren „moeder” te zijn . . .
TOON RUYGROK.

Wat men zoo al lezen kan.

AL bladerende in dag- of weekblad kan men vreemde dingen onder de oogen krijgen. Ten bewijze er van moge het hier volgende dienen. In een officieel bericht, betreffende de „Loting voor den dienstplicht”, las ik in een onzer bladen dat van die loting uitgesloten zijn te zij, die bij onherroepelijk geworden uitspraak voor goed ongeschikt verklaard of uitgesloten zijn en ze zij, die overleden zijn. Commentaar overbodig! Elders lees ik dat de directeuren van zeker gasthuis den in hun inrichting werkzamen verpleegsters verboden hebben page-haar te dragen, terwijl zij, die heur haar reeds kort geknipt hadden, het langer moesten laten groeien. Alsof die zusters niet weten dat het met het groeien van het haar juist anders gaat — denk aan het oude raadseltje — als met het korter branden der kaars. In een Advertentie-rubriek lees ik nu en dan dat een ingevoerd reiziger gevraagd wordt, waar echter niet bij staat uit welk land hij geïmporteerd moet zijn. Elders werd aanbevolen een onzichtbare pruik; ik zou wel zeggen „ga dat zien”, maar er is volgens de advertentie niets van te zien. In een andere kolom wordt een zichtbaar kaartsysteem aangeboden; de vraag blijft of de bedoeling is dat het systeem of de kaarten te zien zijn. Stel u voor dat iemand met onzichtbare kaarten moet werken! Onder de doodsberichten vond ik er een, waarbij vermeld stond dat de begrafenis ten huize van X zou plaats hebben, hetgeen inderdaad geacht mag worden een onbestaanbare af-

wijking van den regel te zijn. In zeker weekblad komt in bijna elk nummer een rubriek onbestelbare adressen voor. De gene, die deze rubriek verzorgt, spreekt zeker ook van „adressenbesteller” in plaats van brievenbesteller. Voorts las ik dat

de politie gegevens had, waaruit aanwijzingen te putten zijn, een woord dat zeker afgeleid werd van een nieuw werkwoord „aanwijzigen”. Ook werd ergens geschreven over den vernietigendsten aller oorlogen, een woord, dat heel wat takt vereischt om het uit te spreken en denken doet aan dien schooljongen, wien na het gebrekkig uitspreken van een vreemd woord door den onderwijzer gelast werd het te herhalen; inplaats van dit bevel op te volgen, zei hij „ik ben veel te blij dat het er uit is!” ☼ Over het staan in het teeken is al zoo veel geschreven, dat het ons slechts verwonderen kan dat het nog steeds gebruikt wordt in zinnen als „het staat hier alles in het teeken van matig” of „Parijs staat deze week in het teeken van Holland en Rusland”, dus liefst in twee teekens tegelijk! Waarschijnlijk voor de variatie gebruikte iemand, zooals ik ergens las, „staande in de signatuur!” Ook op allerlei geluiden is al vaak genoeg de aandacht gevestigd en ik noem hier slechts als afschrikwekkend voorbeeld een zin als: Drews zal andere „theologische geluiden” laten hooren. En bij al dat geluid zijn nu ook nog „Vrije geluiden” gekomen. Misschien krijgen wij ook nog eens „onvrije geluiden” te hooren! Verbijsterend is een bericht, volgens hetwelk in een zekere maand — ik meen October van het vorige jaar — meer schepen in de Amsterdamsche haven binnenverstand van den lezer stil! Ook de belevingen, jeugdbeleevingsaanstonds het Duitsche „Frühlingserlebnis”. ☼ Ook overzichtelijk — übersichtlich — is met den Oostenwind komen te vagen. Voorts las ik ergens van een verschijnsel, waaraan men niet zonder aandacht kan voorbijgaan. Maar, in wiens brein komt het op, te zeggen dat hij aan een goeden bekende of aan een mooi gebouw voorbijging! Ook spreekt men tegenwoordig met voorliefde van het kerkelijk gebeuren, het natuur-

Foto R. H. Herwig.

SCHIERMONNIKOOG. DOOR WAGENS VAN DE BOOT GEHAALD.

gebeuren, het Paaschgebeuren en nog vele andere „gebeuren” alsof men nog nooit het woord gebeurtenis gehoord heeft. Last not least zij de aandacht gevestigd op die soort samenstellingen, welke al meer en meer in gebruik komen, maar, als in strijd met ons taaleigen, moeten geweerd worden. Ik wil gaarne gelooven dat, zooals onlangs beweerd werd, door de dames onder *handgeknoopt* werk iets anders verstaan wordt dan onder „met de hand geknoopt werk”, maar dat ligt dan aan de dames! Trouwens, germanismen als dit schijnen al meer en meer in den smaak te vallen. Vaak zag ik een *prijzbekroond* ontwerp vermeld, volkomen beantwoordend aan een „Preisgekrönte Entwurf”. In een advertentie vond ik bottines aangeprezen, die *leergevoerd* waren en in een andere kolom *handgehamerd* tin. Ook las ik van een *bloemenversierde* piek, terwijl ik elders een klacht onder de oogen kreeg van een dichter, die *landberooft* en *rustberooft* was. Voorts ontmoette ik ergens het woord *Godverbondenen*. Na vermelding van *sneeuwbedekte* boomen noem ik nog de volgende samengeflante adjectiva, bij welke de zon — ook de maan krijgt haar deel b.v. in *maandoorboorde* wolkennacht — het hard te verantwoorden heeft, n.l. het *zonovergoten* land, de *zongebruinde* kop, de *zonbelichte* tochten, de *zonbestraalde* urn, de *zondoorstooft* perzik en . . . de *zonbeplaste* straten! F. W. DRIJVER.

SCHIERMONNIKOOG.

EEN reis naar de noordelijkste badplaats van ons land was tot Augustus van dit jaar een heele onderneming. Van Zoutkamp — in het noordwesten van Groningen — of van Oostmahorn — in het noordoosten van Friesland — kon men het met de boot bereiken. Dat wilde dikwijls zeggen, dat men met de boot in het gezicht van het eiland kwam. ☼ Toen we den vorigen zomer de reis maakten, moesten we Zoutkamp eerst een klein uur op de boot wachten. De lage waterstand in de nabijheid van Schiermonnikoog was daarvan oorzaak. Daarna volgde een aardig tochtje over de Lauwerszee tot Oostmahorn. Vervolgens ging het de Wadden op, waar bij laag water slechts de bochtige vaargeulen voldoende diepgang hebben. In 't gezicht van het eiland ging de boot voor anker. Voor verder varen lag zij te diep. Een kleine platboomde motorvlet kwam langs. Daarin werden de passagiers als haringen in een ton gepakt. Met een staanplaatsje moest ieder tevreden zijn. Ook de vlet kon den wal nog niet bereiken. Een paar stooten tegen den grond — toen zat ze vast. Gelukkig kwam er redding in den vorm van een aantal boerenwagens, elk met twee paarden

bespannen. In Oostmahorn had de kapitein reeds telefonisch het aantal passagiers opgegeven, zoodat het vereischte aantal wagens gereed gehouden kon worden. Ze brachten passagiers en bagage behouden aan den wal. ☼ Op onze terugreis in dien zomer was het nog erger. Toen was het water namelijk zóó laag, dat een zandplaat van 3½ K.M. aan den zuidkant van het eiland droog lag. Een vrachtauto, waarop eenige planken tot zitplaatsen dienden, bracht ons over de plaat. Daarna kwamen weer de wagens en eindelijk de vlet. De postboot was van den wal toen nauwelijks te zien. 't Was wel een heel getob om aan boord te komen. ☼ En per saldo hadden wij nog niet te klagen. Denzelfden dag, dat wij teruggingen, was er een zogenaamde plezierboot met een driehonderd dagjesmensen. Voor die boot waren geen wagens disponibel. De passagiers moesten over de plaat wandelen om daarna door een roeiboot naar het stoomschip gebracht te worden. Noodzakelijk moesten ze daartoe echter een eindje door het water loopen. Velen echter — zeker bang dat ze zouden achterblijven — waadden tot hun middel door het water om toch maar het eerst bij de roeiboot te komen. Van een pleziertocht blijft op die manier — dunkt ons — niet veel over. ☼ Dat alles behoort nu echter tot het verleden. Schiermonnikoog heeft een landingssteiger gekregen, die zoover in zee is gebouwd, dat bij „hoog tij” de postboot daar kan aanleggen. Op 1 Augustus van dit jaar is ze feestelijk ingewijd. De eigenaar van het eiland, de Duitsche graaf Bernstorff, was daarbij tegenwoordig. Het getob met auto's, wagen en vlet is nu uit. Al blijven Zoutkamp en Oostmahorn wat afgelegen, het zeereisje levert voortaan geen bezwaren meer op. En éénmaal op het eiland aangekomen zal men zich de reis vast niet beklagen! ☼ Van den steiger tot het eenige dorpie op het eiland is maar een eindje. De weg naar 't Noordzeestrand loopt door het dorp, 't is de eenige verharde weg op het heele eiland. Een breede zandweg en een paar voetpaden, waarlangs de vriendelijke huisjes gerijdt staan, kruisen den straatweg. Aan den breeden zandweg zien we voor elk huis bijna een bleekveld. Vele van de huisjes zijn tot den schoorsteen met klimroos of klimop begroeid. ☼ Ook de afstand van het dorp tot het strand is niet zoo groot. 't Is een aardige wandeling door een mooi duinlandschap. Bovendien zorgt een autobusdienst voor een geregelde verbinding van den steiger door 't dorp naar 't strand. De duinengordel, die het kleine eiland zoo vaak tegen den ruwen noordwesterstorm beschermde, is een half uur tot drie kwartier gaans breed. Gedeeltelijk begroeid, verschaffen de duinen aan tal van Flora's kinderen een rustig plaatsje. De blauwe zeedistel zoowel als duinroos, meidoorn en tijm vinden we in overvloed. ☼ Schiermonnikoog's duinen hebben het de laatste jaren, vooral in de nabijheid van den Noorder vuurtoren, hard te verantwoorden gehad. Steeds meer brokkelden ze af,

Foto R. H. Herwig.

SCHIERMONNIKOOG. AARDIGE SMALLE STRAATJES KRUISEN DE DORPSTRAAT.

zoodat de aan zee gelegen villa's moesten worden afgebroken. Ook de boulevard verdween in de diepte. Het vroegere Strandhotel, het groote witte gebouw, dat over het geheele eiland zichtbaar was, werd steeds meer ondermijnd, zoodat ten slotte, na de stormen van 1923, niet anders dan sloopen overbleef. Sedert 1925 echter schijnt de zee terug te willen geven wat ze ontnomen heeft. Deskundigen verwachten dan ook, dat binnen weinige jaren de badgelegenheid, die zich op 't oogenblik eenige honderden meters westelijk van den Badweg bevindt, weder naar de vroegere plaats teruggebracht kan worden.— Ook in vroegere eeuwen had het eiland meer dan eens van storm en zee te lijden. Reeds in de 12e en 13e eeuw ging veel land verloren. Erger waren de springvloed van 1717, 1720 en 1787. In het begin der 19e eeuw leek de toestand zóó hopeloos, dat men voor totalen ondergang vreesde. Toen echter verzandde langzamerhand de diepe zeearm van het Friesche Gat, de zoogenaamde „Noorman". Ze veranderde in een groote plaat, waardoor verdere afspoeling tegengegaan werd. In het jaar 1860 kwam groote verbetering door den aanleg van een dijk, waardoor 100 H.A. land voor overstrooming beveiligd werd. Het eiland zal vroeger behoord hebben tot de bezittingen van het bekende klooster Claerkamp te Rinsumageest in Friesland. Het droeg oorspronkelijk den naam Monnikoog, d.w.z. land aan zee, behoorende aan monniken. Het voorvoegsel Schier heeft het waarschijnlijk te danken aan de „schiere", d.w.z. de grijze pij, door de kloosterlingen van Claerkamp gedragen. Anderen willen dat woordje Schier in verband brengen met de twisten der Schieringers en Vetkoopers, waarin de monniken van dit klooster zich aan de zijde der Schieringers gemengd zouden hebben. In het laatst van de 16e eeuw verviel het eiland met vele andere kloostergoederen aan de provincie Friesland. De Staten van dit gewest zagen zich in 1608 verplicht Schiermonnikoog, na het eerst tot een heerlijkheid te hebben verheven, uit geldgebrek te verkoopen. Eigenaar werd Jhr. Johan Stachouwer, heer van Rijsbergen, St. Anna en Isselietes voor de som van 18.151 gulden. Zijn nakomelingsschap bleef ongeveer twee en een halve eeuw in het bezit van het eiland. In 't jaar 1859 ging het in eigendom over aan Mr. E. Banck te 's-Gravenhage. Onder diens beheer werd de bovengenoemde zeedijk aangelegd, terwijl ook een badweg tot stand kwam en het later in zee gestorte badhotel werd gebouwd. Na zijn dood gingen de gendomsrechten over op Graaf Bernstorff, woonachtig te Dömitz aan de Elbe, vader van den tegenwoordigen eigenaar. Aan de Stachouwers was nog het „zeerecht" toegekend, terwijl ze tevens het recht van civiele en crimineele justitie hadden. De vroegere heeren woonden op den burcht „Binnendijken", die in 1739 een prooi der golven werd. Een nieuw slot werd in oostelijke richting opgetrokken, het nog bestaande Rijsbergen, waar de grafelijke familie gewoonlijk ieder jaar eenige dagen toeft. Een gevelsteen van het oude kasteel „Binnendijken" prijkt in het tegenwoordige hotel Van der Werff, dat voorheen Recht-, Raad- en Posthuis van het eiland was. Bijna overal in de duinen is de vrije wandeling toegestaan. Slechts een klein gedeelte is afgesloten jachtgebied, door den eigenaar aan enkele Friesche adellijke jachtliefhebbers verhuurd. Voor

Foto R. H. Herwig.

SCHIERMONNIKOOG. WAAR EENS HET STRANDHOTEL STOND...

een *Gynerium* wenscht aan te planten, moet men zich er van vergewissen of de plant door ongeslachtelijke cultuur, d.i. door middel van scheuren of deelen, is gekweekt van een exemplaar, bloeiend met mooie, volle pluimen. Het Pampasgras werd in 1843 voor het eerst uit Buenos-Aires over Engeland in Europa ingevoerd. Ook gedroogde bloeipluimen kwamen er uit Zuid-Amerika, en ongeveer 40 jaar geleden waren die pluimen voor salonversiering zeer in de mode. Ze werden gebleekt, maar ook in allerlei kleuren geverfd, in den handel gebracht, en in gedroogde, z.g. Mackartbouquetten, gaarne verwerkt. Men gaf zich in Californië groote moeite om door selectie en zaaiing planten met groote, d.w.z. lange en volle pluimen te winnen; er waren ten slotte zelfs verschillende variëteiten in cultuur, waarmede uitgestrekte oppervlakten beplant werden. De mode heeft zich echter, althans in Europa, geleidelijk van de pampaspluimen afgekeerd, waarmede aan deze cultuur een gevoelige slag is toegebracht. Maar, als tuinplant heeft het Pampasgras aan waardeering gestaag gewonnen. Steeds grooter wordt het aantal tuinen, waarin dit gras een ereplaats krijgt, als alleenstaande, decoratieve plant, als perkplant in meer exemplaren bijeen, of zelfs als randplant langs breede paden, zooals in Zuidelijke tuinen wel wordt aangetroffen; overal zijn zij even vorstelijk en indrukwekkend in haren blanken bloei! Ook zonder pluimen mag de *Gynerium argenteum* een elegante plant genoemd worden. De lange, smalle bladen buigen sierlijk om, gelijk een

Nimrods zonen lijkt het eiland een dorado. Hazen en duinkonijnen komen in groot aantal voor. Op de platen wordt de robbenjacht beoefend, drukker, nu het Rijk weer een premie voor elke huid uitlooft.

R. H. HERWIG.

PAMPASPLUIMEN.

(BIJ DE VOORPLAAT).

ALS de zomer ons heeft verlaten en nagloeit in de kleurenpracht van het herfstbosch, als de laatste bloemen worstelend sneven onder de wisselingen van de nog verkwikkende zonnearmte des daags en de kouder en guurder wordende nachten, dan breekt de blanke tooi der pampaspluimen uit de stugge scheeden, om al dra in volle pracht haar zijdezachte, zilverigwitte pluimen in blijheid te doen deinen en wuiven op den koelen wind. Ze zijn zóó licht, dat ze reageeren op elke luchtbeweging, hoe gering ook; zij glanzen en lichten wijd en zijd in het rond, als wuiven zij ons het afscheid van den zomer toe. De Pampaspluimen zijn de bloeiwijzen van een grassoort, bekend als *Gynerium argenteum* Nees (syn: *Cortaderia argentea* Stapf.), welke de groote prairiën of Pampas van Zuid-Amerika bewoont, die zich in

Peru, Brazilië, Argentinië, Patagonië en andere streken uitstrekken over een oppervlakte van anderhalf miljoen vierkante mijlen. Men onderscheidt mannelijke en vrouwelijke planten, en de pluimen van deze laatste zijn het mooist; die der mannelijke exemplaren zijn ijler en dunner. Als men dus een *Gynerium* aanplant, wil dit nog niet altijd zeggen, dat men ook er een heeft met fraaie, volle pluimen; vooral onder zaailingen schuilt veel van mindere waarde. Daarom, als men

Daarom, als men

bundel opgaande waterstralen, die hun water naar alle zijden laten neervallen. Men moet die bladen echter met groote omzichtigheid aanvatten, want zij zijn heel scherp aan de randen en snijden, als men de handen er langs zou trekken, diep in het vleesch. Men denke daaraan, als men de planten na den winter van dorre bladen moet reinigen, of een 40 c.M. boven den grond wil afsnijden om aan de nieuwe bladen ruimte te geven. ☞ Het Pampasgras houdt van een stevigen, maar goed losgemaakten, voedzamen bodem. Tegen den winter bindt men de bladen bij elkaar (denk om hun snijden de eigenschap), doet er een stroomat om en belegt den voet dik met herfstbladeren of droog turfstrooisel; welke materialen einde Maart weer worden verwijderd. ☞ Het mooist ontwikkelt het Pampasgras zich in de volle zon; elk jaar wordt de bloei dan krachtiger en schooner, en komen er een paar pluimen bij. Totdat, na een aantal jaren, de pol van binnen verzwakt of hol wordt. Dan doet men goed de plant op te nemen en te deelen, waarna de sterkste stukken weer worden uitgeplant. ☞ De *Gynerium argenteum* kan ook nog op licht belommerde plaatsen gedijen. Ze bloeit er ook, zij het dan wat zwakker; maar, hare natuurlijke schoonheid verloochent zich ook bij zulke minder gunstige omstandigheid niet!

Foto R. H. Herwig.

SCHIERMONNIKOOG. DE DORPSTRAAT, DE EENIGE VERHARDE STRAAT OP HET EILAND.

struikgewas sloeg. De jager bleef doodstil staan en luisterde gespannen van zijn verborgen schuilhoek uit. Hij wist best, wat dat geluid beteekende. Het was een mannetjeseland¹⁾, die hunkerde naar een gevecht en die met zijn groot gewei op de struiken sloeg, als een uitdaging voor eventuele mededingers, die het hoorden. ☞ De woudlooper glimlachte tevreden en, na een blik op zijn geweer, om zich te overtuigen, dat alles in orde was, sloop hij vooruit naar het meer, steeds onder beschutting der planten en zoo geruischloos als zijn eigen schaduw. Hij verwachtte den uitdager ergens aan het benedeneinde van het meer te vinden. Hij had natuurlijk een gemakkelijker en zekerder jachtmethode kunnen volgen door te blijven waar hij was en den roep van het wijfje van den grooten bok te imiteeren; maar dat leek hem te veel op verraad en bijna op moord. Hij had net zoo goed kunnen probeeren het edele dier in een val te lokken in plaats van het op eervolle wijze als jacht-buit te winnen. ☞ De jager had echter nog slechts een kleinen afstand afgelegd, toen een ander vreemdsoortig geluid de betooverde stilte verbrak. Het was ruw, wild en toch aandoenlijk, en scheen wel de stem der ongetemde wildernis zelf te zijn. Het was de roep van het schuwe elands-wijfje. De woudlooper sloop naar den oever en keek voorzichtig door de beschuttende takken om te zien of de roep echt was, of bedrog van een anderen jager, minder skrupuleus dan hij. ☞ Ongeveer een kwart

¹⁾ Eng. *moose*, de N.Amerik. eiland.

IN HET RIJK DER STILTE

I) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS.

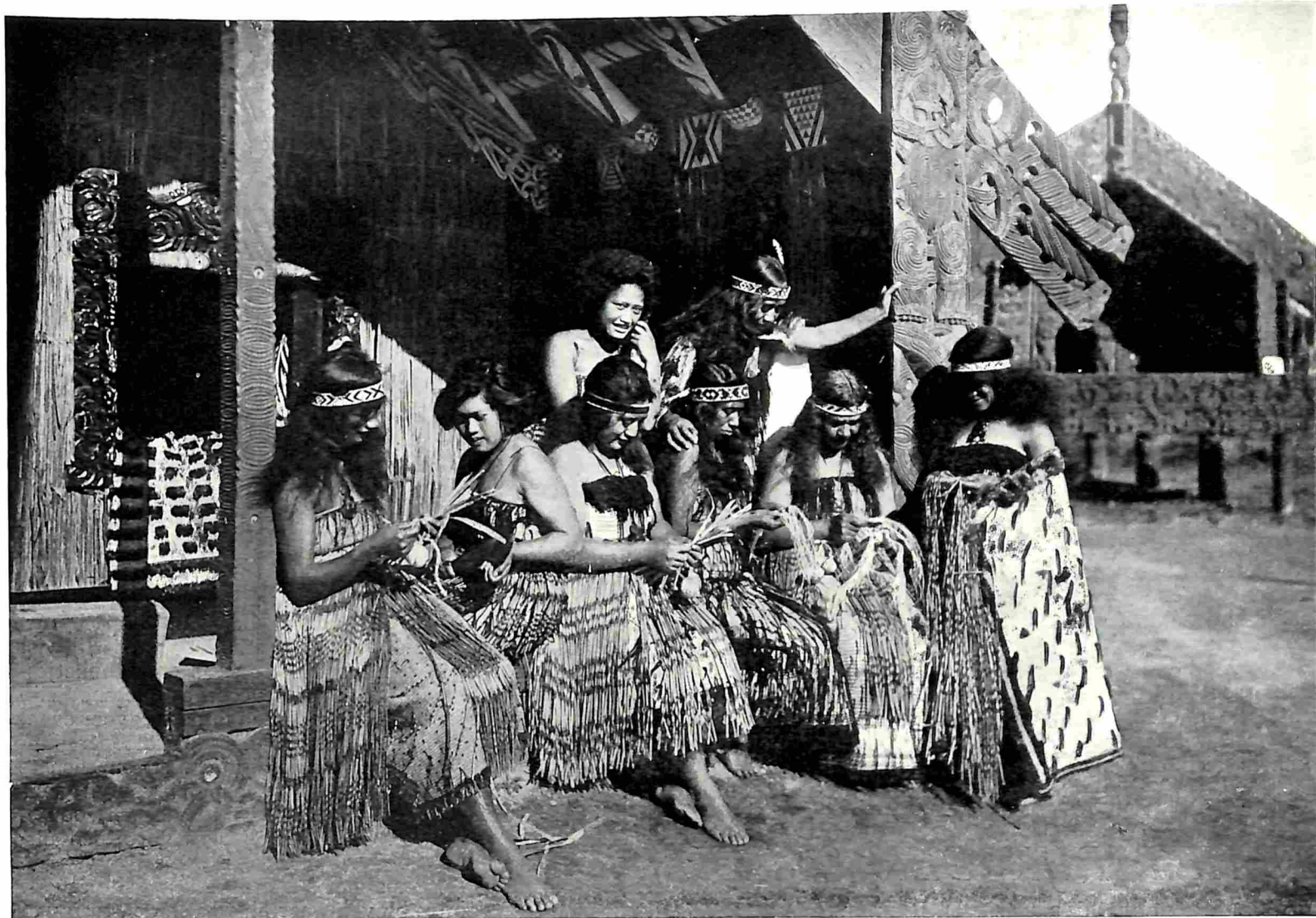
DE ROEP VAN HET RENDIER.

HET kleine meer, lang en smal, gelegen in een kloof in het dichte woud, leek wel een pad van licht, dat leidde naar de volle October-maan. De oppervlakte van het meer was glad als een spiegel en de bosschen, die het aan beide oevers dichtbegroeid omgaven — golvend waar de hardhout-boomen dicht opeengepakt stonden, of puntig en getand opstekend waar dennen, pijnboomen en scheerling in rijen stonden geschaard — waren zoo onbewegelijk alsof ze in den ban eener betoovering stonden. De lucht was wonderlijk helder, bijna scherp door een begin van vorst en versterkend door herfstgeuren. ☞ In fel contrast met den glans van die open plek, was het dichte woud vol van een buitengewoon ijle en doorschijnende duisternis, waartusschen scherpe witte lijnen en lichtvlekken zich vertoonden, daar waar de maan door het gebladerte drong. Langs de oevers van het meer, onder den onregelmatigen rand van gemengde begroeiing waar bosch en open elkaar ontmoetten, liep een lijn van groteske, overmatige schaduwen, die zoo diep waren, dat ze bijna tastbaar leken. ☞ Al die schaduwen waren zoo onbewegelijk alsof ze bevroren waren — behalve één, een lange, hoekige schaduw die zich met schokken, maar geruischloos door de struiken bewoog, soms zich een oogenblik op den kalen oever vertoonde, maar dadelijk weer verdween, als vreesde zij gezien te worden. De oorzaak van die dwalende schaduw was een magere woudlooper, die met het geweer in de hand, op moccasins, onder bedekking der struiken, naar den meer-oever sloop. ☞ Plotseling klonk over het water een geluid, alsof iemand heel hard met een stok op het

Foto R. H. Herwig.

SCHIERMONNIKOOG. KLEINE HUISJES MET GROOTE BLEEKVELDEN LIGGEN AAN DEN BREEDEN ZANDWEG.

MAORI-MEISJES OP NIEUW-ZEELAND.

mijl lager stak een kale zand-tong uit in de schittering van het meer; en bij de punt stond, als een zwarte silhouet tegen het heldere water, het wijfje, roepend, luisterend en opnieuw roepend. ☒ De jager bleef eenige oogenblikken staan en sloeg haar gade met de bedaardheid, die den bewoner der wouden kenmerkt. Terwijl hij naar haar keek, keerde het wijfje zich, als verschrikt, half om, sprong toen in het water, zwom snel naar de dichtstbijzijnde landtong en verdween tusschen de boomen. ☒ De hoogelijk verbaasde woudlooper bleef eenige minuten onbewegelijk staan wachten om te zien of de oorzaak van haar schrik zich zou vertoonen. Toen zich echter geen levend wezen op de schitterend verlichte zand-tong vertoonde, liep hij uiterst voorzichtig langs het strand om zelf de zaak te onderzoeken. ☒ Binnen enkele minuten — woud en meer inmiddels zoo stil, alsof er geen levend wezen binnen hun grenzen ademde — had de jager het begin van de zand-tong bereikt. Zorg dragend, dat hij in de diepste schaduw bleef, onderzocht hij voorzichtig den grond, maar kon geen ander spoor ontdekken dan dat van het wijfje, dat geroepen had. Verbaasd en geïrriteerd, omdat zijn jagerservaring hem in den steek gelaten had, liep hij behoedzaam verder naar het uiteinde van het meer. ☒ Hij was slechts twee- à driehonderd el zoo voortgegaan en stond juist op het punt een kleine open plek te betreden, toen dat uiterst fijne, naamloze zesde zintuig, dat boschbewoners soms bezitten, hem waarschuwde, dat een levend en vijandig wezen in het struikgewas vóór hem verborgen lag. Hij bleef onmiddellijk onbewegelijk staan en speurde met oogen en neus. ☒ Hij was zoo dicht bij den rand van het struikgewas, dat hij niet geheel verborgen was. Tusschen de struiken aan de overzijde der open ruimte, bewoog zich niets; en toch was hij er zeker van dat daar iets was. Hij wachtte volle vijf minuten. Toen, om te zien wat er zou gebeuren, liet hij heel zacht en uitlokkend den roep van het elands-wijfje hooren. ☒ Wat er gebeurde was iets, dat geen vroegere ervaring hem had kunnen doen vermoeden. Geen eland beantwoordde wat hij voor de stem van zijn wijfje had kunnen houden; maar een groote, zwarte beer kwam op de open ruimte aanhollen en sprong met groote sprongen op hem af, blijkbaar met de bedoeling het wijfje te pakken voor het op den loop kon gaan. ☒ Uit

zijn humeur, omdat hij niet op de berenjacht was en geen lust had het wild te verjagen, dat hij zocht, stapte de woudlooper naar voren in het volle licht en richtte zijn geweer op het dier. Maar hij behoefde niet te schieten. Evenmin als hij op beren joeg, joeg de beer op menschen. Bij de onverwachte verschijning van een man met de stem van een wijfjes-eland, hield de beer zich in, midden in den sprong alsof hij door een ontplofbaren kogel was getroffen. In zijn haast om te stoppen, rolde hij ondersteboven, krabbelde haastig overeind, draaide om en rende weg en het bosch in als een verschrikte marmot. De jager glimlachte grimmig en liep door. Nu wist hij wat het eland-wijfje angst had aangejaagd. ☒ Bijna een half uur lang leek de groote, witte maan alleen over de wereld te heerschen. Aan den voet van het meer moest de jager wel eens voor een paar sekonden op open terrein verschijnen, terwijl hij het diepe, maar breede beekje over studeerde, den uitlaat van vormde. Maar hij liep er stilletjes overheen, van steen tot steen springend, als een schaduw. Wel is waar begreep hij zeer goed, dat tal van waakzame oogen hem bespieden, maar hij vertrouwde er op, dat die van den eland daar niet toe behoorden. ☒ In dat opzicht werd hij alras gerust gesteld; want hij had nauwelijks weer beschutting gevonden, toen hij het wijfje weer op den open oever zag verschijnen, een klein eindje hooger op. Zij liep door tot zij bijna met haar voorpooten in het water stond en riep toen eenige malen achtereen. Zij wist dat ergens in die onmetelijke schaduwen, moedig maar sluw, haar metgezel spiedde en luisterde. ☒ In den regel zou hij in antwoord op haar roep rumoerig zijn komen aandraven, alle gevaar trotseerend en zijn uitdaging allen die er belang in stelden toeslengerend. Maar vanavond zweefde er een vage argwaan in de lucht. Veeleer zou hij stilletjes komen en zijn komst niet verraden voor hij naast haar op den oever stond. ☒ Het punt aan den oever, waar het wijfje nu stond, was zorgvuldig uitgekozen in verband met den schrik dien zij een half uur geleden had gehad. Het was gelegen op een plaats waar een klein stroompje in het meer viel na een wilde weide te hebben doorsneden, zoodat er aan alle kanten veel open ruimte om haar heen lag en geen vijand haar op minder dan veertig of vijftig el kon naderen, zonder zich te vertoonen. (Wordt vervolgd.)